

РОЛЬ НІМЕЧЧИНИ У ФОРМУВАННІ СТРАТЕГІЧНИХ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ МІЖ ПРОВІДНИМИ ДЕРЖАВАМИ-ЧЛЕНАМИ ЄС

Об'єднання Європи та зміцнення інтеграції в рамках Європейського Союзу з самого початку становили головний пріоритет для Німеччини, а сама Німеччина відіграє в ЄС ключову роль. Однак кризові явища в Євросоюзі призводять до суттєвих змін у настроях європейської громадськості стосовно подальших перспектив європейської інтеграції. Тривалість та складність пошуку шляхів виходу з важкої політичної та економічної кризи ЄС свідчить про наявність відчутних розколів всередині спільноти.

У багатьох державах ЄС різко знизився рівень суспільної згоди щодо можливості подальшої інтеграції нових членів. Німеччина завжди була активним прибічником розширення ЄС. Проте, сьогодні німецька влада закликає до паузи з метою консолідації та поглиблення інтеграції всередині самого ЄС. Європейська політика ФРН стає дедалі більше орієнтованою на забезпечення власних національних інтересів та на безпрецедентне розширення сфери свого фінансового контролю всередині Євросоюзу [1, с. 27].

Водночас загрозливих масштабів набуває в країні євроскептицизм, причому це стосується як політичних, так і економічних аспектів. Експерти та опозиційні політики все більше закидають владі Німеччині брак амбіцій та стратегічного бачення. Євроскептичні настрої останніми роками притаманні більшості держав-членів ЄС. Однак, зважаючи на розміри, значення та роль Німеччини, її євроскептицизм потенційно може мати дуже великий негативний вплив на майбутнє «європейського проекту» загалом. В німецькому експертному середовищі все частіше лунають заклики до напрацювання нової стратегії Німеччини щодо Європи [3, с. 16].

Активність Німеччини на європейському напрямку завжди була дуже високою. Ідея Шенгенської угоди бере свій початок від двосторонньої німецько-французької ініціативи. Розбудова економічного та валютного союзів, включно із зміцненням ролі Європейського центрального банку (ЄЦБ), відбулася під визначальним впливом Німеччини. Оформлення Європейської політики безпеки та оборони було ініційовано під час німецького головування в ЄС у 1999 р. Під час свого наступного головування у ЄС у першому півріччі 2007 р. ФРН вдалося надати потужного поштовху для початку перегляду Європейської Конституції та розробки нового установчого договору ЄС – тоді Реформаторського договору (в подальшому – прийнятого Лісабонського договору (ЛД)) [2, с. 69].

Донедавна європейська політика Німеччини базувалася на наступних

константах: міцний «тандем» із Францією, який розглядався як «мотор інтеграції»; підтримка менших держав-членів ЄС, для яких Німеччина відігравала роль «мосту до Брюсселю» з метою захисту їх національних інтересів на загальноєвропейському рівні; посилення ролі Європейської Комісії (ЄК) та Європейського Парламенту (ЄП); роль головного «платника» до бюджету Євросоюзу без наполягань на інституційному представництві в структурах ЄС пропорційно розміру внесків [1, с. 158].

Сьогоднішні реалії свідчать про певний перегляд констант. Зміни в європейській політиці Німеччини обумовлені, насамперед, новими рамковими умовами у політиці розширення Євросоюзу. Після падіння «залізної завіси» ключовим зовнішньополітичним пріоритетом ФРН була стабілізація внутрішньої ситуації у центральних та східноєвропейських державах та розширення ЄС за їх рахунок. На сучасному етапі є очевидним, що процес інтеграції держав ЦСЄ відбувся без належної імплементації задекларованих механізмів. ЄС все ще не вдалося подолати суттєві розбіжності в економічному розвитку держав-членів (розрив у рівнях доходів у найбідніших та найбагатших державах сягає 35 разів). Провал проекту Європейської Конституції, ускладнення в процесі ратифікації ЛД та його імплементації, боргова криза Греції та криза єврозони засвідчили, наскільки важкою є оптимізація процесів прийняття рішень та впровадження їх результатів у ЄС-27. Через це європейська політика Німеччини стає дедалі одноосібною та орієнтованою насамперед на національні інтереси [4, с. 70].

Вже на початку 2000-х років у риториці федерального уряду дедалі частіше підкреслювалася пріоритетність німецьких національних інтересів, а канцлер неодноразово критикував дії Єврокомісії. Одним з беззаперечних промахів Г. Шрьодера вважається виступ канцлера разом з президентом Франції Ж. Шираком за відміну жорстких обмежувальних заходів в європейському Пакті стабілізації та зростання. Наслідком цього стало значне послаблення Маастрихтських критеріїв дефіциту. На сучасному етапі Європейський Союз перебуває у важкій політичній та економічній кризі. Проте, зміцнення Євросоюзу та поглиблення європейської інтеграції залишаються ключовим пріоритетом політики Німеччини, яка продовжує відігравати провідну роль в цьому процесі.

Список використаних джерел:

1. Кудряченко А. І. Європейська політика ФРН (1970–1991). – К. : АСК, 1996. – 239 с.
2. Кривонос Р. А. Німеччина у структурі європейської співпраці. – К. : АСК, 2004. – 166 с.
3. Кондратюк С. В. Європейська політика об'єднаної Німеччини : автореф. дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук. – К., 2002. – 22 с.
4. Иорданская Э. Расширение ЕС на восток: позиции Германии // МЭМО. – 2002. – № 2. – С. 67–74.